

Průvodce
výstavou

Katedrála
sv. Václava
krypta

29. 5. _____
_____ 13. 9.
2026

Šlechtictví & kněžství

**200 let od
ustanovení
šlechtické
výlučnosti
kanovníků
v olomoucké
metropolitní
kapitule**

Již od raného středověku vznikaly při katedrálních chrámech sbory kleriků – kanovníků, jejichž úlohou bylo zajišťovat nepřetržité modlitby v chóru, pečovat o slavnostní podobu bohoslužeb a podporovat biskupa při správě diecéze. Tuto roli měla od svého počátku také olomoucká kapitula při katedrále sv. Václava, která patří svým založením v roce 1141 mezi nejstarší církevní instituce na Moravě.

I když se od konce 17. století stávali olomouckými kanovníky téměř výhradně aristokrati, podmínka urozeného původu se prvně objevila až v kapitulních stanovách až roku 1772. Šlechtický původ, ovšem již bez nutnosti inkolátu (příslušnosti k české zemské šlechtě) obsahovaly také stanovy z roku 1826, vydané za arcibiskupa Rudolfa Jana.

Ať už byli olomoučtí kanovníci šlechtici rodem, nebo se jejich šlechtictví projevovalo především v duchovních aktivitách – případně obojím –, představovali důležitou součást fungování diecéze i katedrály. Právě oni patřili často k nejštědřejším donátorům, ale také k významným hybatelům kulturního, společenského i národního života. Výstava uspořádaná k výročí vydání kapitulních stanov ustanovujících šlechtickou výlučnost připomíná vybrané osobnosti z řad olomouckých kanovníků 19. a první poloviny 20. století prostřednictvím uměleckořemeslných děl liturgické povahy dochovaných v inventáři katedrály sv. Václava.

❶

Berla arcibiskupa Rudolfa Jana, kardinála Habsbursko-Lotrinského

Paříž, François-Isaac Bertrand-Paraud, 1828

zlacené stříbro

Pastýřská berla olomouckého arcibiskupa a kardinála Rudolfa Jana vznikla v dílně pařížského zlatníka François-Isaaca Bertranda-Parauda, jednoho z předních francouzských tvůrců liturgického stříbra období restaurace. Nejmladší syn císaře Leopolda II. byl s olomouckou kapitulou spojen již od roku 1806, kdy se stal jejím kanovníkem. Jako olomoucký arcibiskup roku 1826 potvrdil nová kapitulní statuta, která zachovala požadavek šlechtického původu kanovníků a stvrdila výjimečné postavení kapituly v rámci habsburské monarchie. V době, kdy se v řadě evropských kapitul od obdobných omezení postupně upouštělo, zůstala olomoucká kapitula nadále tradičním elitním sborem úzce spjatým s aristokratickým prostředím.

❷

Lavabo se znaky kanovníků olomoucké kapituly

Vídeň, Heinrich Anders, po roce 1867

zlacené stříbro

Liturgické předpisy ukládaly knězi a biskupovi před mší svatou a následně při mši po přípravě darů rituální omytí rukou. Ve středověku sloužila k tomuto účelu akvamanile – zoomorfně, antropomorfně či fantaskně tvarovaná nádoba, z níž se voda lila do široké mísy. V novověku ji postupně nahradila konvice s mísou, označovaná jako lavabo.

Vystavená novogotická souprava byla používána při pontifikální liturgii, kdy asistence přináší lavabo biskupovi po podávání Eucharistie. Na konvici a uprostřed mísy je vyobrazen znak olomouckého arcibiskupství, který je na okraji mísy doplněn o erby jedenácti olomouckých kanovníků druhé poloviny 19. století: Roberta Lichnovského z Voštic, Viléma ze Schneebergu, Artura z Königsbrunn, Václava Jindřicha Vincence z Ehrenbergu, Johanna Hennigera, Karla z Welsersheimu, Emanuela Pöttinga, Gustava Belrupt-Tyssaca, Vincence Konopky, Leopolda Ludvíka Gallera a Johanna Wiedersperga. Lavabo mělo nepochybně vedle liturgické funkce rovněž reprezentativní význam.

❸

Kalich z donace hrabat Lichnovských z Voštic

Berlín, Georg Bernhard Netto, 1850

zlacené stříbro, email, lazulit

Kalich představuje zajímavou ukázkou berlínského novogotického zlatnictví poloviny 19. století. Jeho výzdoba propojuje eucharistickou a mariánskou symboliku. Motiv vinné révy a hroznů, uplatněný zejména na kupě kalicha, odkazuje na Kristova slova při Poslední večeři i na víno proměňované při mši svaté v Kristovu krev. Modrá barva lazulitu, kterým je kalich bohatě ozdoben, je pak tradičně spojována s Pannou Marií.

Jméno *Maria* se objevuje rovněž na dřívku a ve formě mariogramu na dnes již poškozeném medailonu na noze kalicha. Naproti němu se nachází emailovaný erb hrabat Lichnovských v podobě, jakou získal v roce 1846, kdy byl rod po sňatcích s pány z Werdenbergu povýšen do hraběcího a knížecího stavu. Zde je však spojen s dosud neidentifikovaným znakem černého kříže se čtyřmi modrými mušlemi na bílém (stříbrném) pozadí. Nelze vyloučit jeho souvislost s kanovníkem Robertem Lichnovským, který byl čestným rytířem Řádu sv. Jana Jeruzalémského. Možné spojení kalicha s jeho osobou by podporoval také důraz na mariánskou symboliku. Robertovo druhé křestní jméno *Maria*, často přijímané příslušníky katolické šlechty jako projev zvláštní úcty k Panně Marii, mohlo být jedním z inspiračních zdrojů ikonografického programu tohoto výjimečného liturgického předmětu.

4**Kalich kanovníka Viléma Blažka**Vídeň, Franz Ludwig Adler & Sohn, 1909
zlacené stříbro, email, sklo

Kalich bohatě zdobený barevným příhrádkovým smaltem, označovaným též jako drátkový, filigránový nebo sedmihradský email, svou formou vědomě navazuje na pozdně gotické kalichy konce 15. a počátku 16. století. Ve skutečnosti však jde o dílo pozdního historismu z produkce vídeňské firmy Franz Ludwig Adler & Sohn, která patřila od konce 19. století k významným dodavatelům liturgického stříbra pro olomouckou katedrálu i arcibiskupství.

Na spodní straně nohy se nachází pamětní nápis, který spojuje kalich se světicím biskupem a děkanem olomoucké metropolitní kapituly Vilémem Blažkem. Předmět mu věnoval olomoucký arcibiskup František Saleský Bauer u příležitosti padesátého výročí kněžského svěcení.

Vilém Blažek byl kanovníkem nešlechtického původu. Podmínka šlechtického původu kandidátů obsažená ve stanovách kapituly z roku 1826 byla v roce 1880 zmírněna dekretem, který umožnil panovníkovi jmenovat na tzv. královské kanonikáty i nešlechtice.

5**Kalich kanovníka Anatola hraběte d'Orsay**Vídeň, Franz Ludwig Adler & Sohn, 80. léta 19. století
zlacené stříbro, email, fotomechanický tisk na stříbrné fólii

Vídeňský rodák Anatole hrabě d'Orsay, absolvent olomouckého bohosloví, pocházel z francouzské šlechtické rodiny, která byla nucena opustit vlast během Velké francouzské revoluce. Nesídelním kanovníkem olomoucké kapituly se stal již roku 1849. Během své bohaté duchovní kariéry získal mimo jiné v roce 1879 hodnost papežského preláta, roku 1881 byl přijat za sídelního kanovníka metropolitní kapituly a o rok později jmenován infulovaným rektorem kostela sv. Anny. O jeho obnovu a zvelebení se výrazně zasloužil a ve své závěti mu odkázal také zařízení své soukromé kanovnické kaple.

Hrabě d'Orsay se aktivně podílel na kulturním životě města. Když byl roku 1883 založen Vlastenecký muzejní spolek v Olomouci, stal se jeho prvním předsedou a pro potřeby vznikajícího muzea poskytl tři místnosti ve své rezidenci.

Pozoruhodným prvkem výzdoby vystaveného kalicha jsou medailony Panny Marie Assumpty a sv. Anatola, kanovníkova osobního patrona, provedené technikou fotomechanického tisku na stříbrné fólii, která patřila k technologickým novinkám druhé poloviny 19. století.

6**Almuce – zimní chórový oděv kanovníků**1. polovina 20. století
kožešina

Almuce patřila po staletí k tradičnímu chórovému oděvu kanovníků a dalších kleriků, kteří se účastnili chórové modlitby. Původně šlo o kožešinový oděv chránící před chladem v nevytápěných kostelích, který se nosil přes ramena při liturgii i společné modlitbě v chóru. Její praktická funkce se postupně vytrácela a almuce se proměnila v jednu z tradičních insignií kanovnické hodnosti. Vystavený exemplář, patrně z kuni kožešiny, dokládá přetrvávání této středověké tradice v prostředí olomoucké metropolitní kapituly ještě v první polovině 20. století, kde almuci užíval také dómský farář (který nemusel být kanovník).

7**Kasule kanovníka Roberta Lichnovského z Voštic**Vídeň?, 50. léta 19. století
hedvábný atlas, výšivka zlatými dracouny a barevným hedvábím

Kasule bílé liturgické barvy je zdobena zlatou dracounovou výšivkou rostlinných motivů, mezi nimiž se objevují symboly eucharistie (obilné klasy, vinná réva), Kristova utrpení (mučenka) i Panny Marie (růže). Ve spodní části zadní strany kasule je umístěn vyšívaný erb Roberta Lichnovského z Voštic, završený fialovým prelátským kloboukem se šesti červenými střapci na každé straně.

Vyobrazený erb dokládá, že kasule vznikla až po prosinci roku 1853, kdy byl Robert Lichnovský jmenován papežským prelátem, a ještě před jeho instalací sídelním kanovníkem olomoucké metropolitní kapituly v dubnu roku 1862.

8–9

Liturgická souprava děkana Roberta Lichnovského z Voštic

Vídeň, mistr JE (Joseph Engel nebo Joseph Edenburg?),

kolem roku 1868

zlacené stříbro, filigrán, email, drahé kameny, sklo

Filigránem, emailem, drahými kameny a barevným sklem bohatě zdobený soubor liturgického stříbra vznikl patrně v souvislosti se zvolením Roberta hraběte Lichnovského z Voštic děkanem olomoucké metropolitní kapituly v roce 1868. Jeho erb, doplněný o insignie odpovídající dosaženým církevním hodnostem, se nachází na noze kalicha, jehož další medailony nesou výjevy z Kristových pašijí. Objevuje se také na čestném místě mezi znaky dalších kanovníků, které obklopují středové medailony kování misálu a mešního kánonu.

Po směru hodinových ručiček jsou zde uspořádány erby Viléma ze Schneeburgu, Artura z Königsbrunn, Václava Vincence z Ehrenburgu, Vincence Konopky, Karla z Welsersheimu, Augustina Bartensteina, Emanuela Pöttinga, Johanna Hennigera, Dominika Zichyho z Vasonkeö, Leopolda Ludvíka Gallera a Gustava se Belrupt-Tyssaca.

Robert Lichnovský z Voštic patřil k nejmýznejším zastáncům šlechtické výlučnosti olomoucké metropolitní kapituly. Pořízení mimořádně nákladného liturgického souboru proto nepochybně plnilo nejen liturgickou, ale i reprezentativní funkci. Této skutečnosti odpovídá také využití starší emailové výzdoby, včetně erbů dvou významných barokních kanovníků a současně kulturních mecenášů – Jiřího Jindřicha z Mayerswaldu na lavabu a Ferdinanda Schröffela ze Schröffenheimu na zvonku.

10

Kasule ze souboru parament kanovníka Johanna Josepha, svobodného pána von Buol-Wischenau

Francie (Lyon?), 1770–1780

hedvábná tkanina protkávaná stříbrem se zlatým vytkávaným vzorem

Rozsáhlá souprava parament, k níž náleží i vystavená kasule, představuje mimořádný doklad vrcholné textilní výroby konce 18. století. Jednotlivé součásti souboru byly již na stavu utkány ve svém výsledném tvaru, následně vystřiženy z tkaniny, vyztuženy a podšity. Přestože bylo větší liturgická roucha nutné sestavit z několika dílů, odpadla potřeba jejich dodatečného lemování ozdobnými bortami, protože ty byly již součástí vytkávaného dekoru.

Technologicky náročná a nákladná souprava byla zhotovena patrně v Lyonu, tehdejším nejmýznejším centru výroby luxusních hedvábných látek v Evropě. Soupravu pravděpodobně pořídil olomoucký kanovník Johann Joseph, svobodný pán von Buol-Wischenau.

11

Kasule, štóla a manipul z modrého kapitulního paramentu

Francie nebo Itálie, 1760–1770

hedvábný damašek brošovaný zlatými dracouny

Kasule náleží k bohoslužebné soupravě zhotovené pro členy olomoucké metropolitní kapituly. Velký počet ornátů z téže tkaniny umožňoval kanovníkům současně sloužit mše svaté

u bočních oltářů katedrály, zejména v adventním období. Souprava, jejíž součástí bylo mj. sedm kasulí s příslušenstvím, čtyři dalmatiky, dva pluvíály a další paramenta, byla zřejmě užívána rovněž při kněžských svěceních a slavnostních bohoslužbách konaných s velkou asistencí. Při těchto obřadech doprovázeli hlavního celebranta právě členové metropolitní kapituly.

Soubor vznikl v době, kdy bylo užívání modré barvy pro liturgická roucha dosud běžně akceptováno. Teprve v průběhu 19. století došlo k důslednějšímu prosazování jednotného užívání liturgických barev a modrá barva byla dokonce roku 1833 zakázána. Zdá se však, že vystavená souprava zůstala v katedrále v užívání i nadále, neboť v pozdějších inventářích je vedena mezi paramenty fialové barvy.

12

Mešní konvičky kanovníka Arthura svobodného pána von Königsbrunn

Vídeň, Heinrich Anders, asi 1879
zlacené stříbro

Mešní konvičky představují specifické liturgické nádoby, v nichž se k oltáři přinášejí mešní víno a voda. Obvykle bývají označeny počátečními písmeny latinských názvů obou substancí - V (*vinum*) a A (*aqua*). Jejich součástí je také malý tác, který vedle rytého znaku kanovníka Arthura svobodného pána von Königsbrunn nese bohatou symbolickou výzdobu. Tácek je opatřen latinským citátem z novozákonní knihy Zjevení sv. Jana (1,5): *Christus lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo* („Kristus nás svou krví očistil od našich hříchů“), který je přerušen polopostavami andělů v medailonech, nesoucí biblické citace z knihy proroka Izaiáše (12,3): *Haurietis aquas [in gaudio] de fontibus Salvatoris* („S radostí budete čerpat vodu z pramenů Spasitelových“).

Souprava je značena puncem vídeňského zlatníka Heinricha Anderse, spoluzakladatele firmy Brix & Anders. Tato dílna se po svém založení roku 1847 zařadila mezi nejvýznamnější výrobce zlatých, stříbrných a bronzových předmětů v habsburské monarchii a získala postavení dvorního dodavatele. Identická souprava byla nabízena v katalogu firmy vydaném z roku 1879, kde je spojena s realizací pro císaře Františka Josefa I. a arcivévodu Albrechta Fridricha Rakousko-Těšínského. Na základě těchto skutečností lze předpokládat, že si kanovník Königsbrunn soupravu objednal až v samém závěru svého života, patrně nedlouho před svou smrtí v roce 1880.

13

Ciborium kanovníka Emanuela hraběte z Pötting-Persingu

Vídeň, Franz Ludwig Adler & Sohn, 90. léta 19. století
zlacené stříbro, email

Ciborium je liturgická nádoba určená k bezpečnému uchování proměněných hostií. Vystavený exemplář zhotovila na sklonku 19. století renomovaná vídeňská zlatnická firma Franz Ludwig Adler & Sohn. Na spodní straně nohy se nachází latinská dedikace olomouckého kanovníka Emanuela Pöttinga.

Emanuel hrabě z Pötting-Persingu patřil mezi nejvýznamnější členy kapituly druhé poloviny 19. století. Sídelním kanovníkem se stal roku 1868. V letech 1871–1881 zastával úřad probošta u sv. Mořice v Olomouci, o rok později byl jmenován generálním vikářem olomoucké arcidiecéze a v roce 1880 zvolen kapitulním proboštem. Byl rovněž držitelem čestného titulu papežského protonotáře a působil jako arcibiskupský komisař při teologické fakultě v Olomouci.

Vedle své církevní služby se výrazně angažoval také v oblasti školství a dobročinnosti. Finančně podporoval kněžský seminář, české gymnázium pro chudé studenty i Matici školskou v Olomouci. Již roku 1848 patřil mezi první členy Národní jednoty sv. Cyrila a Metoděje v Brně, jejímž cílem bylo vydávání českých knih a zakládání českých knihoven. Založil rovněž ústav pro vzdělávání a výchovu české mládeže, který

jméno, a odkázal mu značnou část svého majetku. Významně se podílel také na výzdobě katedrály: roku 1885 financoval opravu oltáře v kapli Panny Marie Loretánské a pro její svatostánek věnoval nejen vystavené ciborium, ale také dvojici stříbrných zlacených andělů, která se však do současnosti nedochovala.

14

Relikviář sv. Petra a Pavla – dar kanovníka Arthura svobodného pána von Königsbrunn

Vídeň, Heinrich Anders, 70. léta 19. století
zlacené stříbro, imitace drahých kamenů, sklo

Kanovník Arthur svobodný pán von Königsbrunn byl sídelním kanovníkem jmenován roku 1856 a téhož roku obdržel hodnost papežského preláta. Od roku 1860 zastával úřad kustoda kapituly, později se stal jejím scholastikem. Významně se angažoval v českém národním a kulturním životě – redigoval časopis *Cyril a Metod*, podílel se na založení Národní jednoty sv. Cyrila a Metoděje v Brně a české zájmy hájil rovněž jako moravský zemský poslanec.

Dar relikviáře dokládá významnou úlohu kanovníků při budování a obohacování chrámového pokladu katedrály sv. Václava. Úcta k apoštolům Petrovi a Pavlovi, považovaným za pilíře všeobecné církve, odráží věrnost olomoucké kapituly Svatému stolci, která byla v době výrazných společenských a politických proměn 19. století důležitou součástí její identity.

15

Relikviář sv. Jana Sarkandera

návrh – Josef Erwin von Lippert, realizace – Vídeň, Wilhelm Bröse, 1860
částečně zlacené stříbro, sklo

Vznik relikviáře souvisí s beatifikací Jana Sarkandera, kterou se za episkopátu arcibiskupa Friedricha z Fürstenbergu podařilo po více než stoletém úsilí úspěšně dovést do konce. Beatifikační breve papeže Pia IX. bylo vydáno 11. září 1859, 6. května 1860 následovala slavnost beatifikace v bazilice sv. Petra v Římě a ve dnech 22.–25. září 1860 proběhly oslavy také v olomoucké katedrále.

Návrhem nových relikviářů pro světcovy ostatky, které byly do katedrály přeneseny z kostela sv. Michala, byl pověřen vídeňský architekt a designér maďarského původu Josef Erwin von Lippert. Vedle vystaveného relikviáře v podobě věžové monstrance navrhl také truhlici pro ostatky světce a prosklené ostensorium pro jeho lebku. Oba předměty jsou dodnes součástí Sarkandrova oltáře v katedrále. Realizací děl byl pověřen vídeňský zlatník Wilhelm Bröse. Zvolený novogotický styl byl v období katolického historismu považován za nejvhodnější umělecký výraz, odkazující k jednotě a kontinuitě římskokatolické církve. V případě Sarkandrových relikviářů současně zdůrazňoval význam nového moravského blahoslaveného pro celou katolickou církev.

16

Monstrance kanovníka Gustava hraběte de Belrupt-Tyssac

Vídeň, Franz Ludwig Adler & Sohn, 1892
zlacené stříbro, email, sklo

Monstrance, která je ukázkou pozdně historizujícího zlatnictví vídeňské firmy Franz Ludwig Adler & Sohn, připomíná pamětním nápisem na okraji nohy padesáté výročí kněžského svěcení Gustava hraběte de Belrupt-Tyssac, jemuž byla věnována. Dárce není v nápisu uveden, avšak s ohledem na dobovou praxi lze předpokládat, že se na pořízení předmětu podílel olomoucký arcibiskup Theodor Kohn, který při příležitosti kněžských jubileí a dalších významných životních událostí duchovních olomoucké arcidiecéze často liturgické předměty kněžím daroval.

Gustav hrabě de Belrupt-Tyssac se jako světící biskup a později děkan kapituly zasloužil o šíření úcty k blahoslavenému Janu Sarkandrovi, jehož beatifikačnímu výboru předsedal. U příležitosti slavnostního blahorečení v Olomouci roku 1860 vydal jeho životopis, který významně přispěl k rozšíření Sarkandrova kultu.

17

Portrét olomouckého kanovníka Jindřicha Geislera

1924

olej na plátně

Jindřich Geisler byl roku 1907 přijat za nesídelního kanovníka olomoucké metropolitní kapituly. V letech 1917–1918 zastával úřad infulovaného rektora kostela sv. Anny, v letech 1918–1927 byl scholastikem metropolitní kapituly a v letech 1916–1920 působil jako generální vikář olomoucké arcidiecéze. Od mládí se intenzivně věnoval hudbě, zejména hudbě chrámové, organizaci hudebního života a publikační činnosti. Byl spoluzakladatelem a dlouholetým předsedou hudebního spolku Žerotín, kde příležitostně vystupoval jako zpěvák, klavírista a sbormistr. Navázal také osobní přátelství s Antonínem Dvořákem, jehož dílo aktivně propagoval. Na jeho pozvání navštívil Dvořák několikrát Olomouc, aby zde dirigoval některé své skladby.

Portrét zachycuje Jindřicha Geislera v oděvu odpovídajícím jeho postavení infulovaného preláta. Jeho oděv tvoří černá klerika s červenofialovým lemováním a knoflíky, přepásaná širokým cingulem (fascií), přes niž je přehozen plášť s purpurovou podšívku. Jako infulovaný prelát užíval pektorální kříž a prelátský prsten. Na krku má zavěšeno signum olomoucké metropolitní kapituly v podobě zavedené roku 1772. Geisler byl rovněž nositelem komturského kříže s hvězdou Řádu Františka Josefa, který je na portrétu zobrazen na jeho prsou. Tímto vyznamenáním bývali členové olomoucké metropolitní kapituly často oceňováni za dlouholetou službu církvi i státu.

18

Statuta olomoucké metropolitní kapituly

1826

rukopis

Zemský archiv Opava - pobočka Olomouc, faksimile

Šlechtická výlučnost byla výslovně ustanovena kapitulními stanovami ze 17. března 1826, ty byly potvrzeny 20. května 1826 olomouckým arcibiskupem, arcivévodou kardinálem Rudolfem. Tyto kapitulní stanovy jinak v mnohém kopírovaly stanovy z doby Marie Terezie. Zapracována do nich byla změna papežských měsíců na královské (resp. císařské). Navíc došlo k dalšímu zdůraznění šlechtické výsady, neboť již pro domiceláře byl stanoven požadavek *nobilitatis gradus saltem status equestris*, podmínka „šlechtického stavu, alespoň v rytířském stupni“ nahradila inkolát. Kapitulní stanovy z roku 1826, aniž by reflektovaly ustanovení vydaných Kodexů kanonického práva z roku 1917 a 1983, platily (i když s určitými omezeními) až do roku 1994, kdy arcibiskup Jan Graubner schválil nové.

19

Vizitkové fotografie kanovníků olomoucké metropolitní kapituly

1864 (vydání alba)

Zemský archiv Opava - pobočka Olomouc, faksimile

Vystavené podobanky kanovníků pochází z obrazového pamětního alba, které vídeňskému nunciovi Marianu de Falcinelli Antoniacimu (nunciem ve Vídni 1863–1874) věnoval olomoucký arcibiskup Friedrich Fürstenberg a olomoucká metropolitní kapitula, pravděpodobně při příležitosti jeho nástupu do úřadu. Album obsahuje nejen vizitkové fotografie arcibiskupa a tehdejších kanovníků, ale např. také vyobrazení či fotografie významných kostelů olomoucké arcidiecéze.

20**Návrh signa kanovníků Metropolitní kapituly sv. Václava v Olomouci**

Vídeň, 1772

pero a kvaš na papíře

Vídeň, Rakouský státní archiv, faksimile

V roce 1772 získalo signum olomouckých kanovníků z rozhodnutí Marie Terezie a císaře Josefa II. podobu rovnoramenného kříže s emailovým vyobrazením sv. Václava, patrona katedrály. Střed reverzní strany kapitulního signa pak obsahoval monogramy panovníků – *J.II.M.T.* – a po obvodu nápis – *REGNANTE. JOSEPHO. SECUNDO. AUGUSTO. ET. MARIA. TERESIA. AUGUSTA* („Za vlády císaře Josefa II. a Marie Terezie“).

21**Signum kanovníků Metropolitní kapituly sv. Václava v Olomouci**

Olomouc nebo Vídeň, 1772

zlacené stříbro, email

Insignie, které kapitula získala za vlády Marie Terezie a Josefa II., jsou používána dodnes; i když ne všechny dochované exempláře lze ztotožnit s těmi původními z roku 1772. Je zřejmé, že některé byly doplněny později, dodržují však stejnou formu. Roku 1772 bylo zhotovení insignií uhrazeno z fondu, který kapitule odkázal před polovinou 18. století kanovník Jiří Jindřich z Mayerswaldu. Jako majetek kapituly jsou jednotlivým kanovníkům insignie vždy pouze propůjčeny. Ve druhé polovině 20. století došlo k nahrazení původní rudé stuhy se sponou, která byla pravděpodobně zdobena email, pozlaceným řetězem.

22**Portrétní fotografie dómského faráře a kanovníka P. Petra Křiváka v kožešinové almuci**

Olomouc, počátek 50. let 20. století

Vlastivědné muzeum v Olomouci, faksimile

Dómský farář Petr Křivák (1885–1953). Byl výrazným členem a později předsedou arcidiecézní památkové rady, jako ceremoniář pomocných biskupů je doprovázel při pastoračních cestách po arcidiecézi, což mu bylo příležitostí poznat (nejen) sakrální památky arcidiecéze. V roce 1949 byl jmenován kanovníkem, ale v návaznosti na zákony ze 14. října 1949, v nichž byl zaveden tzv. „státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti“, musel na kanonikát rezignovat.

text: Jitka Jonová – Helena Zápalková

červen

sobota 10:00–13:00 14:00–17:00

neděle 14:00–17:00

červenec a srpen

úterý–sobota 10:00–13:00 14:00–17:00

neděle a státní svátek 14:00–17:00

září

sobota 10:00–13:00 14:00–17:00

neděle 14:00–17:00

Mimo uvedené časy lze shlédnout výstavu v rámci předem objednané komentované prohlídky jako součást prohlídkového okruhu

www.katedralaolomouc.czCyrilometodějská
teologická fakultaMUZEUM UMĚNÍ
OLOMOUCŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST
SV. VÁCLAVAARCIBISKUPSTVÍ
OLOMOUCKÉ